BBD

найкращий книжковий дизайн

2026

положення щодо організації та проведення конкурсу

INTERNATIONAL FESTIVAL BOOK ARSENAL

GOETHE INSTITUT

Зміст

1. Загальні положення Конкурсу.
2. Мета й цілі Конкурсу.
3. Умови участі.
   3.1. Категорії для подання книжок.
   3.2. Процедура подання книжок.
4. Процедура визначення переможців
   4.1 Надання додаткових примірників книжок-переможців.
5. Критерії оцінювання.
6. Дискваліфікація.
7. Конфлікт інтересів.
8. Відзнаки та можливості для переможців.
9. Оприлюднення результатів.

Загальні положення конкурсу

Це Положення визначає порядок організації та проведення конкурсу «Найкращий книжковий дизайн – 2026».

Конкурс «Найкращий книжковий дизайн» започаткований ДП «НКММК «Мистецький арсенал» у співорганізації з Goethe-Institut в Україні під час Міжнародного фестивалю «Книжковий Арсенал» у 2016 році.

Партнерами Конкурсу можуть бути інші українські та іноземні організації чи приватні компанії, які надають суттєвий внесок у перебіг і розвиток Конкурсу.

Для організації та проведення Конкурсу створюється Організаційний комітет (надалі – Оргкомітет), до складу якого входять представники ДП «НКММК «Мистецький арсенал» та Goethe-Institut в Україні. Склад Оргкомітету затверджується наказом генерального директора ДП «НКММК «Мистецький арсенал». Оргкомітет затверджує необхідну документацію та контролює хід робіт, пов’язаних із підготовкою та проведенням Конкурсу.

Мета і цілі конкурсу

Мета конкурсу – сприяти розвиткові візуальної культури видань в Україні шляхом щорічного відзначення українських видань із найкращим книжковим дизайном і забезпечити їхнє представлення на профільних міжнародних подіях.

Цілі:

- сприяти розвиткові візуальної культури української книжки, спираючись на міжнародні тенденції й власні традиції книготворення;
- збільшувати видимість дизайнерів, ілюстраторів, артдиректорів та інших осіб, які здійснюють внесок у розвиток українського книжкового дизайну, а також відкривати нові імена;
- популяризувати український книжковий дизайн у світі;
- актуалізувати важливість естетичної складової книжки, поєднання змісту й форми.

Умови участі

- на конкурс можуть подати книжки українські видавництва, приватні особи, інституції та установи, які виступили ініціатором видання і друкували книжку без участі видавництв, а також особи, які безпосередньо працювали над створенням дизайну видань;
- до участі в конкурсі приймаються книжки, які були видані в Україні в період з грудня 2025 року по листопад 2026 року включно і не були заявлені до конкурсу раніше;[1]
- заявники, які подають видання на Конкурс, гарантують, що вони можуть безповоротно надати організаторам конкурсу 3 екземпляри даного видання у строки, визначені пунктами 3.2 і 4.1 даного Положення. У разі ненадання організаторам Конкурсу 3 екземплярів видання у визначені строки, видання автоматично дискваліфікується;[2]
- подані книжки повинні бути створені українськими дизайнерами/ ілюстраторами/митцями, або створені на замовлення українського видавництва. Не розглядаються видання з ліцензованим візуальним контентом, права на який були придбані в іноземних компаній, організацій чи осіб, окрім шрифтів;
- від одного видавництва / приватної особи / організації може бути подано до 5 видань включно;
- якщо приватна особа має бажання подати від себе книжку, видану у співпраці з видавництвом, така книжка буде прийнята у випадку, якщо вищезазначене видавництво не вичерпало квоту в 5 книжок;
- участь у конкурсі є безкоштовною.

1 в окремих випадках на конкурс може бути подано видання, яке було підписане до друку не раніше червня 2025 року і отримане з друкарні до листопада 2026 року. Таке подання може бути розглянуто Оргкомітетом конкурсу з відповідними поясненнями (затримка друку, вплив наслідків російських атак, тощо). Тільки для видань, які не подавались на конкурс в минулому році.

2 якщо наклад видання був знищений через російські атаки і видавництво не має у наявності трьох примірників видання, таке видання може бути допущене до конкурсу у разі надання організаторам хоча б одного примірника даного видання.

Категорії для подання книжок

Учасники конкурсу подають книжки, зазначаючи категорію, до якої належить їхнє видання.

Переможці обираються в 5 категоріях:

- текстова книга (книжки, в яких домінує текстова частина: поезія, проза, фікшн, нонфікшн, текстова книга для дітей та підлітків);
- мистецька книга (книжки про мистецтво, альбоми, фотокниги, каталоги, артбуки);
- утилітарна книга (книжки, переважно прикладного характеру, науково-популярна книга, наукова, навчальна література, путівники, кулінарна книга, спеціалізована періодика тощо);
- візуальний сторітелінг (книжки будь-яких жанрів, в яких історія розповідається за допомогою візуальних засобів, включно з дитячими книжками, мальописами);
- експеримент (самвидав, лімітовані видання, зіни, видання, які використовують нетрадиційні формати друку, експерименти з візуальним оформленням тощо).

Учасники самостійно обирають категорію, до якої, на їхню думку, належить книга. Оргкомітет не надає порад стосовно того, до якої категорії віднести книгу учасника. Проте хтось із членів журі під час оцінювання може ініціювати перенесення книжки в іншу категорію, якщо інші члени журі не матимуть заперечення.

Процедура подання книжок

До розгляду подаються лише фізичні примірники книжок.

У визначений Оргкомітетом період заявники мають надати по одному примірникові кожної заявленої до участі книжки одним із зазначених нижче способів:

1) Принести до офісу ДП «НКММК «Мистецький арсенал» (м. Київ, вул. Івана Мазепи 28);

2) Надіслати кур'єрською доставкою (Укрпошта, Нова пошта, Meest) на адресу: 01010, м. Київ, вул. Івана Мазепи 28, ДП «НКММК «Мистецький арсенал», з маркуванням «Найкращий книжковий дизайн». Книжки доставляються коштом відправника.

Надіслані у будь-який інший спосіб видання до участі у конкурсі не приймаються.

Книжки, подані після закінчення терміну прийому, не будуть допущені до участі в конкурсі.

Якщо подана книжка не увійшла в список фіналістів і переможців за результатами третього етапу оцінювання, її примірник не повертається відправнику, а залишається у бібліотеці Книжкового Арсеналу з подальшою можливістю передачі у фонди місцевих / регіональних / обласних бібліотек або інших установ та організацій з благодійною метою.

Процедура визначення переможців

Визначення переможців відбувається шляхом відбору книжок членами журі. Щорічно Оргкомітет конкурсу обирає склад журі з-поміж незалежних українських та іноземних дизайнерів, творців візуального контенту, мистецтвознавців, культурологів та інших осіб, які своєю участю популяризують конкурс та підвищують його авторитет.

Серед поданих на конкурс книжок обирається короткий список фіналістів (15 книжок по 3 книжки у кожній з категорій конкурсу), з якого журі обирає переможців у кожній категорії (5 переможців). Серед переможців у 5 категоріях обирається головний переможець – Гран-прі Конкурсу.

Процедура складається з чотирьох етапів оцінювання.
Перший етап – попередній (технічний) розгляд книжок на дотримання критеріїв умов участі.
Другий етап – відбір членами журі довгого списку книжок (до 35 претендентів).
Третій етап – визначення короткого списку фіналістів – по 3 книжки в кожній категорії, за винятком, якщо членами журі було прийняте рішення про збільшення (зменшення) короткого списку.
Четвертий етап – визначення переможців в кожній з категорій, а також визначення головного переможця – Гран-прі.

Члени журі на свій розсуд можуть присуджувати «Спеціальну відзнаку журі» окремим виданням, а також формувати нові тематичні категорії та визначати у них переможців за загальним регламентом визначення переможців у категоріях, якщо це сприятиме увиразненню тенденцій українського книжкового дизайну. Члени журі залишають за собою право не оголошувати переможця в певній категорії та не присуджувати Гран-прі.

Надання додаткових примірників книжок-переможців

У разі виходу у фінал чи отримання «Спеціальної відзнаки журі», учасники зобов’язані надати додатково ще 2 примірники своїх видань протягом 10 днів від дати оголошення результатів Конкурсу.[3]

Один примірник буде формувати колекцію Міжнародного фестивалю «Книжковий Арсенал», яка, зокрема експонуватиметься на українських та міжнародних книжкових подіях. Другий надсилається на конкурс Best Books from all over the World від Stiftung Buchkunst, а також для участі у Франкфуртській і Лейпцизькій книжкових виставках, третій – для бібліотеки Goethe-Institut в Україні та експонування по бібліотеках та інституціях партнерів у межах країни та за кордоном.

3 якщо наклад видання був знищений через російські атаки і видавництво не має у наявності трьох примірників видання, таке видання може бути допущене до конкурсу у разі надання організаторам хоча б одного примірника даного видання

Критерії оцінювання

Під час процедури визначення переможця конкурсу члени журі, зокрема, керуватимуться такими критеріями:

- інноваційність й актуальність дизайну;
- гармонійне поєднання змісту та дизайну книги;
- новизна та оригінальність візуальної концепції;
- співвідношення між ілюстративним рядом та основною ідеєю;
- відповідність між стилем оформлення та читацькою аудиторією;
- зручність та читомість тексту;
- взаємопоєднання шрифтової палітри;
- поліграфічне виконання.

Дискваліфікація

До розгляду членами журі не прийматимуться видання:

- відтворені за макетами інших видавництв (придбаних за ліцензією);
- видання, що містять неліцензійний контент, суперечать чинному законодавству про авторське право та інтелектуальну власність;
- видання, обіг яких заборонено законодавством України.
- пропагують культ насильства і жорстокості, расову, національну чи релігійну нетерпимість і дискримінацію;
- містять агресивне заперечення поглядів і свободи вибору інших громадян у межах відстоювання своїх політичних поглядів;
- містять гендерні або інші стереотипи, що принижують честь і гідність будь-якої соціальної групи чи індивідів;
- містять заклики до насильницького повалення державного режиму, до порушення українського законодавства чи до порушення територіальної цілісності України, невизнання російської агресії та анексії українських територій Росією;
- були видані раніше грудня 2025 року чи пізніше листопада 2026 року;[4]
- були подані на попередні конкурси «Найкращий книжковий дизайн»;
- видані у кількості менше 3 примірників.

За будь-яких порушень правил чи технічних вимог після погодження журі книжка буде дискваліфікована.

4 в окремих випадках на конкурс може бути подано видання, яке було підписане до друку не раніше ніж червень 2025 року і отримане з друкарні до листопада 2025 року. Таке подання може бути розглянуто Оргкомітетом конкурсу з відповідними поясненнями (затримка друку, вплив наслідків російських атак, тощо). Тільки для видань, які не подавались на конкурс в минулому році.

Конфлікт інтересів

У випадку, якщо один або декілька членів журі були дотичні до створення книжки, що бере участь у Конкурсі, ці члени журі під час засідання повинні заявити про конфлікт інтересів. Вони не беруть участі в голосуванні по вищезазначеній книзі. Процедура оцінювання у цих випадках відбувається таким чином, що «втрачений» голос складає середнє арифметичне з голосів інших членів журі щодо цієї книжки.

У Конкурсі не беруть участь книжки, створені безпосередньо ДП «НКММК «Мистецький арсенал» та Goethe-Institut в Україні.

Відзнаки та можливості для переможців

Книжкам-фіналістам будуть надані спеціальні діджитальні відзнаки та наліпки, які можна використовувати видавцям, організаціям або приватним особам для додаткової промоції своїх видань.

Експозиція книжок-фіналістів буде представлена на спеціальному стенді під час Міжнародного фестивалю «Книжковий Арсенал» (за умови його проведення).

Короткий список книжок-фіналістів конкурсу візьме участь у Best Books from all over the World від Stiftung Buchkunst та презентує український конкурс на експозиціях під час Франкфуртського та Лейпцизького книжкових ярмарків, а також в інших експозиціях в Україні та за її межами.

Володар Гран-Прі отримає головний приз конкурсу – знакову статуетку конкурсу.

Оприлюднення результатів

Оприлюднення списку переможців Конкурсу відбудеться у грудні 2026 року через публікацію на сайті та у соціальних мережах Міжнародного фестивалю «Книжковий Арсенал» та на ресурсах співорганізаторів.